

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของมุสลิมไทยกับการได้มาซึ่งผู้นำกิจการศาสนา

อิสลาม: ศึกษากรณีการสรรหาจุฬาราชมนตรี

ชื่อผู้เขียน : นายคำนวณ วิบูลย์พันธุ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมล พุทธิพิธ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ
3. ดร. สุชาติ ศรียารัตน

วิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่อาศัยข้อมูลจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจุฬาราชมนตรี กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด กรรมการอิสลามประจำมัสยิด สัปบุรุษประจำมัสยิด และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสรรหาจุฬาราชมนตรี ของกระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของการมีส่วนร่วมของมุสลิมไทยในการสรรหาจุฬาราชมนตรี ผู้นำกิจการศาสนาอิสลามในประเทศไทย ประการที่สอง เพื่อศึกษาว่าการสรรหาจุฬาราชมนตรีโดยกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทำให้ได้จุฬาราชมนตรีที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมุสลิมไทยทั่วประเทศหรือไม่ อย่างไร และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของมุสลิมไทยในการสรรหาจุฬาราชมนตรี

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของมุสลิมไทยในการสรรหาจุฬาราชมนตรีได้เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2491 โดยประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั่วประเทศเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสรรหาจุฬาราชมนตรีโดยตรง ซึ่งมีผลทำให้กรรมการอิสลามประจำจังหวัด

และอิหม่ามประจำมัสยิด เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสรรหาโดยทางอ้อม เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้อิหม่ามประจำมัสยิดของจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกระบวนการดังกล่าว ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาเพื่อให้กรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั่วประเทศเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสรรหาจุฬาราชมนตรีโดยตรงในปัจจุบัน ซึ่งมีผลทำให้อิหม่ามประจำมัสยิดและสัปบุรุษประจำมัสยิดซึ่งเป็นมุสลิมส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสรรหาโดยทางอ้อม เนื่องจากพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 กำหนดให้สัปบุรุษประจำมัสยิด เป็นผู้คัดเลือกอิหม่ามประจำมัสยิด อิหม่ามประจำมัสยิดเป็นผู้คัดเลือกกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้สรรหาจุฬาราชมนตรี

2. การสรรหาจุฬาราชมนตรี โดยกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้ได้จุฬาราชมนตรีที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมุสลิมทั่วประเทศ เนื่องจากการสรรหาดังกล่าวเป็นการสรรหาที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลามและมีความถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมเป็นที่ยอมรับของมุสลิมทั่วประเทศ

3. ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการสรรหาจุฬาราชมนตรีเท่าที่ผ่านมาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2491 ครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2524 และการสรรหาจุฬาราชมนตรีคนปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2540 มีปัญหาที่เหมือนกัน คือ ในขณะที่ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีว่างลงไม่มีกฎหมายฉบับใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาลงจนตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการสรรหา กระทรวงมหาดไทยจึงแก้ปัญหาโดยการเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวในการสรรหาจุฬาราชมนตรีในปี พ.ศ. 2491 เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ผู้แทนกรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และผู้แทนกรรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ มาประชุมปรึกษา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเพื่อใช้ในการสรรหาในปี พ.ศ. 2524 และเชิญผู้แทนกรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มาประชุมปรึกษา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเพื่อใช้ในการสรรหาในปี พ.ศ. 2540

Thesis Title : The Participation of Thai Muslim In The Recruitment of
Islamic Leader: A Case Study on The Selection of Sheikhul
Islam

Student's Name : Mr. Khamnuan Wibulphan

Degree Sought : Master of Arts

Major : Political Science

Academic Year : 2001

Advisory Committee :

1. Asst. Prof. Phimol Phupipidh Chairperson
2. Assoc. Prof. Suraphan Thabsuwan
3. Dr. Suchart Sriyaranya

This thesis emphasized on quality research base upon documents and the interviews with Sheikhul Islam, Islamic central committee of Thailand, Islamic Provincial committee, Islamic Mosque committee and those official who are involved with selection of Sheikhul Islam of Ministry of Interior. The purpose of the Thesis is to study the participation of Thai Muslim on selection of Sheikhul Islam, who is the leader of Muslim in Thailand. Secondly, the study concerns the selection of Sheikhul Islam by Islamic Provincial committee based upon the will of Thai Muslim nation wide, finally, this study emphasized on the obstruction of the participation of Thai Muslim in the selection of Sheikhul Islam.

Results

1. The participation of Thai Muslim in the selection of Sheikhul Islam began in the year 2491 B.E. (1948 A.D.) by the Chairman of the Islamic Provincial committee nation wide holding a conference to select Sheikhul Islam directly which means that

the member of Islamic Provincial committee and Imam from every Mosque participated in the selection of Sheikhul Islam indirectly, when the Ministry of Interior let the Mosque in every province select their own committee. Such procedure is changed to let the Islamic Provincial committee member nation wide select the Sheikhul Islam indirectly, by the recommendation the Ministry of Interior also let the Mosque in every province select their own committee. This means that those Imam in each Mosque and member of the Mosque who are comprised the majority of Muslim population to be participated indirectly over such matter, which is the result of Islamic Administration Act. B.E. 2540, which described the role of members of the Mosque to select their own provincial committee and eventually those committee member also have the role to select Sheikhul Islam.

2. The selection of Sheikhul Islam by those Islamic Provincial committee member in the year 2540 B.E. came as a result according to the will of Muslim population nation wide because the selection are relevant to Islamic doctrine which is right and fair enough for the Muslim population.

3. The obstruction over the involvement to select Sheikhul Islam in the past (First time in 2491 B.E. and second time in 2524 B.E.) and the selection of the incumbent over in 2540 B.E. has a common problem over the time, when the post of Sheikhul Islam was vacant which no laws to state the regulation and how to choose the qualified person or a group of people to get involved in the selection, therefore, the Ministry of Interior tried to solve the problem by make up the regulation and technique to choose Sheikhul Islam for the year 2491 B.E., inviting the organization which involved with such matter the representatives from the Department of Local Administration, Ministry of Interior, from the Religious Affairs Department, Ministry of Education, to confer and make up the regulation for the selection of the year 2524 B.E. and invited the representative from the department of Local Administration, Ministry of Interior, from the Religious Affairs Department, Ministry of Education, and from the Islamic central committee of Thailand confer and make up the regulation for the selection of the year 2540. B.E.